

Morenia Oy
PB 94
01301 Vanda

Lemminkäinen Infra Oy
Estersporten 2
00240 HELSINGFORS

Finavia
PB 50
01531 Vanda

Viite / Hänvisning
Miljöprogram 30.1.2009

Asia / Ärende
UTLÅTANDE OM PROGRAMMET FÖR MILJÖKONSE-
KVENSBEDÖMNING, BRYTNING AV MARKSUBSTANS PÅ
FOCUS-OMRÅDET I TUSBY

1. PROJEKTUPPGIFTER OCH MKB-FÖRFARANDE

Morenia Oy, Lemminkäinen Infra Oy och Finavia har 30.1.2009 lämnat in ett program för miljökonsekvensbedömning som gäller ett projekt för brytning av marksubstans på Focus-området.

Bedömningsprogram och konsekvensbeskrivning

Bedömningsprogrammet uppgörs av den projektansvarige och är en plan över de utredningar som behövs för bedömningen av miljökonsekvenserna samt över hur bedömningsförfarandet arrangeras.

Den projektansvarige upprättar sedan en konsekvensbeskrivning utifrån bedömningsprogrammet och kontaktmyndighetens utlåtande om det .

Projektansvarig och kontaktmyndighet

Morenia Oy, Lemminkäinen Infra Oy och Finavia är projektansvariga. Kontaktpersoner är Tero Elo från Morenia Oy, Pekka Uusivirta från Lemminkäinen Infra Oy och Harri Heikkinen från Finavia.

Ramboll Finland AB verkar som konsult vid upprättandet av konsekvensbeskrivningen med Jari Mannila som kontaktperson.

Nylands miljöcentral är kontaktmyndighet vid bedömningsförfarandet med hydrogeolog Timo Kinnunen som kontaktperson.

Avgift
för den projektansvarige 5450 € (A23-531-AT3), avgiftsgrunderna i bilaga till utlåtandet

Projektbakgrund och projektbeskrivning

Morenia Oy, Lemminkäinen Infra Oy och Finavia planerar brytningar på Helsingfors-Vanda flygplatsområde samt norr om detta, inom området för den delgeneralplan för Focus-området som Tusby kommun håller på att utarbeta. De planerade verksamheterna som framläggs i utkastet till delgeneralplan fordrar att området utjämnas genom schaktning. På projektområdet finns även fastigheter som ägs av Tusby kommun samt Sep-po och Juhani Sjöblom. Även dessa fastigheter har planerats att jämnas genom schaktning. Dessutom ingår i projektområdet som en skild del det s.k. Lövkulla-området, som är beläget intill Brännbergavägen. Schaktning på Lövkulla-området möjliggör byggandet av en byggplatsväg till projektområdet som följer den planerade Ring IV:s sträckning.

Projektområdets areal är 93 ha. Brytning av berg utförs på ett område med en areal av 78,5 ha. Man har planerat att bryta cirka 9,3 miljoner m³ teoretiskt fast mått berg på projektområdet. Därtill har Morenia Oy planerat att hämta stenmaterial och asfalt till projektområdet för krossning och borttransport. Tåktverksamheten på projektområdet kommer att pågå uppskattningsvis cirka 15 år och den uppskattas starta i början av 2010.

Projektet och dess alternativ

Alternativ 0: Projektet genomförs inte. Den anhängiga delgeneralplanen för Focus-området vinner inte laga kraft. De verksamheter som framförs i utkastet till delgeneralplan kan inte verkställas utan att markytan utjämnas genom schaktning.

Alternativ 1: Projektet genomförs enligt uppgjorda marktäktsplaner. Brytningsdjupen har planerats så att det är möjligt att genomföra delgeneralplanen för Focus-området. På Morenia Oy:s område genomförs återvinning av stenmaterial och asfalt. Trafiken till och från projektområdet leds längs den byggplatsväg som byggs så att den följer den planerade Ring IV:s sträckning till Tusbyleden, vilket förutsätter att sträckningen sprängs genom Lövkulla bergsområde.

Alternativ 2: Projektet genomförs enligt uppgjorda marktäktsplaner. Brytningsdjupen har planerats så att det är möjligt att genomföra delgeneralplanen för Focus-området. På Morenia Oy:s område genomförs återvinning av stenmaterial och asfalt. Lövkulla-området sprängs inte. Trafiken till och från projektområdet leds via Lemminkäinens fabriksområden till Puusepäntie och vidare till Tusbyleden.

Behovet av MKB-förfarande

Enligt 2 b punkten i projektförteckningen i MKB-förordningen ska MKB-förfarande tillämpas på projektet. Enligt lagrummet tillämpas MKB-förfarande på tagande av sten, grus eller sand, om brytnings- eller tåktområdets areal överstiger 25 hektar eller den substansmängd som tas ut är minst 200 000 kubikmeter fast mått om året.

Andra projekt och planer som anknyter till ärendet

Enligt bedömningsprogrammet har projektet ingen anknytning till andra bergbrytningsprojekt. Öster om projektområdet finns ett brytningsområde (Stenbacka RN:r 30:0) där verksamheten sannolikt upphör 2009.

De planerade brytningarna hänför sig till delgeneralplanen för Focus-området samt förverkligandet av den verksamhet som planerats vid Ring IV och flygplatsområdet.

2. TILLKÄNNAGIVANDE OCH SAMRÅD OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Anhängiggörandet av bedömningsprogrammet har tillkännagetts 15.2.2009 i Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet och Keski-Uusimaa. Bedömningsprogrammet fanns kungjort på anslagstavlor i Tusby kommun och Vanda stad 16.2.2009 – 16.4.2009. Bedömningsprogrammet fanns framlagt 16.2.–16.4.2009 i Tusby huvudbibliotek, Tusby miljöcentral, Korso samservicekontor och Björkby bibliotek.

Ett informationsmöte om bedömningsprogrammet ordnades för allmänheten 12.3.2009 kl. 18.00–20.00 i Tusby kommunhus.

3. SAMMANDRAG AV INLÄMNANDE UTLÅTANDEN OCH ANMÄRKNINGAR

Nylands miljöcentral har begärt utlåtanden om bedömningsprogrammet av Tusby kommun och Vanda stad, länsstyrelsen i Södra Finlands län, Nylands TE-central, Vägförvaltningen Nylands vägdistrikt, Nylands förbund, Museiverket, Luftfartsförvaltningen, Hufvudstadsregionens Vatten och samkommunen för vattenskydd i mellersta Nyland.

Luftfartsförvaltningen och samkommunen för vattenskydd i mellersta Nyland har inte gett något utlåtande om bedömningsprogrammet.

Nylands miljöcentral tillställdes tio anmärkningar om programmet, av vilka tre kom från organisationer. Anmärkningarna från privatpersoner var undertecknade av 13 personer.

Utlåtanden

Tusby kommunstyrelses utlåtande överensstämmer med planläggningsnämndens utlåtande. Där konstateras att genomförandet av projektet är en förutsättning för att Focus-området ska kunna förverkligas. Programmet är tillräckligt för att en beskrivning ska kunna utarbetas. För att förkorta den totala brytningstiden och påskynda tidtabellen för förverkligandet av Focus-området borde man ytterligare undersöka ett alternativ där täktnivåerna ligger högre än vad som anges i MKB-programmet. Flygfältets höjdbegränsningar hindrar inte detta. Enligt kommunstyrelsen bör man i konsekvensbeskrivningen presentera ett alternativ ALT 3, där profilinjen för Ring IV har höjts, varvid bl.a. Finavias planskilda anslutning kan byggas i form av en underfart. Av ytjorden bör byggas en bullervall söder om Ring IV, åtminstone till nivån +65. I konsekvensbe-

skrivningen bör dessutom presenteras ett alternativ ALT 4, som inte innehåller transport av stenmaterial och återvinning av asfalt, men som i övrigt överensstämmer med ALT 3.

Kommunstyrelsen anser det viktigt att man i randområdena av brytningen försöker samordna markanvändningen och övrig verksamhet. De skärningsritningar på brytningskartan som saknas i programmet bör presenteras som bilaga till konsekvensbeskrivningen. Kommunstyrelsen betraktar det som en brist att mellanlagrings- och dumpningsområden för stenmaterial inte har angetts i MKB-programmet. I samtliga alternativ bör beaktas hur bullret från flygtrafiken och flygplatsen sprider sig i södra Tusby.

Tusby kommunstyrelse inlämnade tillsammans med sitt utlåtande ett **utlåtande av miljönämnden i mellersta Nyland**, där det konstateras att stenmaterials försörjningen i huvudstadsregionen är en sekundär motivering för projektet. Till MKB-programmet borde fogas ett bedömningsalternativ där brytningsnivån ligger högre än i ALT 1, varvid utbyggnaden av Focus-området sannolikt skulle påskyndas och miljökonsekvenserna under brytningstiden minska. I bedömningsprogrammet saknas skärningsritningar som motsvarar skärningslinjerna 1 och 2 i kartbilagan. Nivåerna på Ring IV och gatunätet i det område som stöder sig på den borde presenteras i form av kartor och skärningsbilder. Fornminnena i området bör utredas innan brytningen påbörjas. Det behövs nya terrängundersökningar och utredningar för naturutredningarna. Miljökonsekvenserna av krossningsplanerna för bergmaterial och asfaltavfall som transporteras från andra ställen bör bedömas noggrannare.

Miljönämnden i Vanda stad konstaterar i sitt utlåtande att på Vandas sida finns inga objekt som störs av verksamheten. Andra projekt i närområdet som finns inom samma influensområde är Seepsula Oy:s täktverksamhet på Senkkeri-området i Klemetskog samt i öster Ringbanan. Enligt miljönämnden borde de sammantagna konsekvenserna med dessa bedömas. Konsekvenserna av att bergsområdet, som avgränsar landskapet och fungerar som vattendelare, för vindförhållandena, det lokala klimatet och vattenmängden och vattenkvaliteten i Kylmäoja bör kontrolleras. Buller- och dammolägenheterna bör bedömas i en situation där verksamhet bedrivs på samtliga områden.

Länsstyrelsen i Södra Finlands län rekommenderar inte att sådan verksamhet som projektet medför placeras på Lövkulla-området, som delvis ligger inom skyddszonen för vattentäkter. Alla hushållsvattenbrunnar bör kartläggas och projektets konsekvenser för vattenkvaliteten och vattnets tillräckligt bör beaktas. I konsekvensbeskrivningen bör man utreda de allmänna badstränderna inom influensområdet och projektets konsekvenser för badvattnets kvalitet. I MKB-beskrivningen bör man utreda damm- och utsläppsolägenheterna för människor. I bullermodellerna bör man också beakta bullret från den övriga verksamhet som bedrivs på området och det bör nämnas hur mycket verksamheten höjer den nuvarande bullernivån. Inomhusbullret bör bedömas i fråga om de bostäder och känsliga objekt beträffande vilka utomhusbullret överstiger riktvärdena. Päijänne-tunneln bör beaktas särskilt när sprängningarna och de vibrationer som de orsakar bedöms. Säkerheten på de randområden som

enligt planen lämnas som lodräta bergväggar bör säkerställas med stängsel och eventuellt varningsskyltar.

Nylands TE-central meddelar att man inte har något att säga beträffande det MKB-program som gäller marktäkt på Focus-området.

Vägförvaltningens Nylands vägdistrikt konstaterar att om projektet genomförs skulle det medföra cirka 300 långtradarbesök per dygn och dessutom arbetsrese- och servicetrafik. Vägförvaltningen föreslår att åtgärdsförslag utarbetas för att utveckla trafikregleringarna om trafikprognosen ger anledning till detta. I åtgärdsförslaget bör det framtida arbetsplatsområdets behov förutsägas.

Museiverket anser att det avsnitt som gäller fornlämningar är svårbegripligt. De objekt som vid inventeringarna 2006 konstaterades vara förstörda inverkar inte på markanvändningen. I MKB-beskrivningen borde man koncentrera sig på de fornlämningar som är fredade enligt lagen om fornminnen. Alla fornlämningar är fredade. Utlåtande av museiverket bör begäras om behovet av att undersöka fornlämningar i samband med markanvändningsprojekt som berör dem. Beträffande den byggda kulturmiljön bör Helsingfors stadsmuseum höras.

Enligt **Huvudstadsregionens Vatten Ab** kan de konstruktiva skador som brytningen orsakar tunneln hållas under kontroll med rätta laddningar och tillåtna vibrationsnivåer samt övervakning. Huvudstadsregionens Vatten Ab anser det viktigt att konsekvenserna för grundvattnet av den framtida verksamheten på Focus-området utreds, eftersom omfattande brytningar plötsligt kan ändra grundvattenströmmarna även långt från brytningen. Det är viktigt att man utreder brytningens konsekvenser för grundvattenströmmarnas riktning och för strömmarna av förorenat grundvatten från det förorenade grundvattenområdet nordost om projektområdet särskilt i riktning mot Päijänne-tunneln. Huvudstadsregionens Vatten Ab betonar vikten av informationsutbyte mellan de MKB-sakkunniga och sakkunniga som är insatta i Päijänne-tunnelns grundvattenfrågor och geologi. Ny information har erhållits i samband med den grundläggande förbättringen av Päijänne-tunnelns södra delar.

Nylands förbund konstaterar att i konsekvensbeskrivningen bör man presentera kartutdrag ur landskapsplanen för Nyland och etapplandskapsplan 1 för Nyland för att ge en uppfattning av planhelheten. Dessutom bör man föra fram 32 § i markanvändnings- och bygglagen, som gäller landskapsplanens rättsverkningar för annan planering och för myndigheternas verksamhet. I konsekvensbeskrivningen bör beskrivas den orörda bäcksänkans landskapliga, hydrologiska och ekologiska tillstånd under och efter brytningen samt bedömas förutsättningarna och behovet av att bevara området i naturtillstånd. I programmet borde schemat i bild 11 ses över, eftersom där anges som en fas den projektansvariges genmäle på kontaktmyndighetens utlåtande, som är främmande för MKB-förfarandet. I konsekvensbeskrivningen bör granskningen av avrinningsområdet omfatta ett tillräckligt vidsträckt område, för att projektområdets förhållande till Vanda ås avrinningsområde ska framgå tillräckligt klart på såväl norra som södra sidan. I bedömningen av konsekvenserna för klimatet borde man granska även hur vindförhållandena

ändras på det vidsträckta område som utjämnas genom schaktning samt hur vindarna påverkar projektområdets rand- och närområden.

Anmärkningar

Maantiekylän omakotiyhdistys ry föreslår att 0-alterantivet väljs. Föreningen fördömer att det natursköna bergområdet som skyddar mot flygplatsbullret schaktas ner. I västra kanten har enligt föreningen flygekorrar sina boplatser, så området borde undersökas närmare. På brytningsområdet finns forntfynd som bör lämnas ifred. I Lövkulla bergområde finns enligt vad föreningen känner till en jättegryta.

Enligt föreningen skulle projektet äventyra grundvattnets status. Man är rädd för att sprängningarna och marktäkten ska ha skadliga konsekvenser för Kuninkaanlähdes vattentäkt, Mätäkivi grundvattenområde av klass I och Päijänne-tunneln. I Lemminkäinen Oyj:s vattentäkt har lösningsmedel kommit ut i vattnet och man betraktar det som ett hot att de sprider sig till Kuninkaanlähdes vattentäkt i och med sprängningarna. Enligt föreningen skulle en framtida asfaltering av Focus-området minska grundvattenbildningen.

Detaljplanen för Laurens småhusområde borde inte ändras. Verksamhetens olägenheter för bosättningen och vårdhemmet borde bedömas. Föreningen föreslår att miljökonsekvensbedömningen gällande Ring IV uppdateras.

Klemetskog byförening rf anser att Ring IV borde byggas så snabbt som möjligt så att den tunga trafiken kan ledas bort från genomfarterna genom byn. Byföreningen föreslår ett nytt alternativ där man i den första fasen spränger vägområdet för Ring IV mellan Tusbyleden-Myllykyläntie och berget i den norra delen av området inte schaktas ner. Ytjorden borde användas för att bygga en permanent bullervall i norra kanten av Focus-området. Berget i den norra ändan skulle bilda en ekologisk korridor till området och ett bullerhinder. Enligt byföreningen kunde verksamhet som orsakar buller placeras inne i bergen .

Byföreningen föreslår att branta bergsskärningar undviks genom att området schaktas till plan med ungefär en meters nivåskillnader. Byaföreningen anser att schaktningsnivån inte borde slutta norrut.

Enligt byföreningen borde man vid MKB-förfarandet beakta att Vanda å har föreslagits som Natura-området. Fornminnena på Focus-området och i den närmaste omgivningen borde inventeras. Förändringar hos grundvattnet borde följas på ett större område än det föreslagna. Byföreningen föreslår att avgränsningen av influensområdet utvidgas till att omfatta Klemetskogs bostadsområde. Förutom brytnings- och vägbullret måste man beakta bullerkonsekvenserna från flygfältet. Vid MKB-förfarandet bör man också beakta att den tunga trafiken ökar när trafikregleringarna i området planeras.

Byföreningen föreslår att bullret och vibrationerna undersöks med mätningar och provsprängningar. Byföreningen kräver att olägenheterna lindras med hjälp av planering, etappvis genomförande samt permanenta

och tillfälliga konstruktioner. Åtgärder som förorsakar buller borde begränsas så att de vidtas mella klockan 7 och 17. För bullret, dammet, trafiken, vibrationerna och grundvattnet bör övervakningsprogram utarbetas.

Byföreningen framför att den ska räknas till de instanser av vilka utlå-tande begärs i samband med marktäkts- och andra tillstånd och att före-trädare för den och andra föreningar i området ska inbjudas till verkstä-der och motsvarande evenemang som ordnas efter MKB-förfarandet.

Nylands miljövårdsdistrikt rf anser det bra att ett gemensamt MKB ordnas för flera projekt. Till beskrivningen borde fogas en bedömning av behovet av marksubstanser under de närmaste åren och möjligheterna att utöka återvinningen. Enligt miljövårdsdistriktet räcker Lövkulla-området inte till som alternativ 2, eftersom området är mycket litet och den väg som går genom området är till nytta för genomförandet av alternativ 1. Det vore skäl att dela upp alternativ 1 i två delar, t.ex. i ett sydligt och ett nordligt alternativ eller i ett alternativ som bevarar fornminnena och de värdefulla bergsobjekten. Tidtabellen för miljökonsekvensbedömningen är alltför stram. Utlåtandena om bedömningsprogrammet hinner inte på-verka terrängarbetena och tiden för bedömning av naturkonsekvenserna omfattar inte vegetationsperioden. Det är skäl att granska projektområ-dets ytvatten och hotade naturtyper i terrängen. De naturutredningar som gjorts tidigare borde finnas tillgängliga på nätet och de naturobjekt som framgått av dem borde presenteras på kartor. Miljövårdsdistriktet anser att influensområdets ekologiska korridorer och trygghand av dem bör utredas. Det bör övervägas om det M-1-område (bild 31) som tänkts i delgeneralplanen räcker till som ekologisk korridor och rekreatiomsom-råde.

I fem personers gemensamma anmärkning framförs att i synnerhet den tunga trafiken i Laurens småhusområde inte får öka så att barnens skolväg blir farligare och så att det blir besvärligare att röra sig med per-sonbil. Det måste bedömas hur mycket flygfältsbullret ökar när bergen försvinner och bullerhinderlösningar måste utvecklas tillsammans med experter och invånarna. Sikthinder bör planeras mellan brytningsområdet och bosättningen. I fråga om dammutsläppen måste gränsvärdena iakttas och invånarna bör informeras om hur de ska agera när dammolägenheter uppstår. Brytning och andra arbetsmoment som orsakar damm och buller får enligt anmärkningarna inte tillåtas utanför tjänstetid. Brytningsdjupet måste planeras utgående från den framtida markanvändningen. Till det kommande invånarmötet bör en opartisk expert inbjudas som berättar hur projektets konsekvenser för bosättningen kan minimeras. Alla invå-nare i närområdet bör inbjudas till invånarmötet per brev.

I en anmärkning undertecknad av två personer sägs att Laurens små-husområde bör skyddas bättre. Eftersom det inte finns några lätttrafikle-der för invånarna bör byggplatstrafiken begränsas på Puusepäntie och Ruohosuontie. När den omgivande naturen förstörs mångfaldigas enligt anmärkningarna bullret på området, vilket måste beaktas vid miljökonse-kvensbedömningen. Enligt anmärkningarna måste man vid MKB-förfarandet fästa uppmärksamhet vid en minskning av riskerna med den tunga trafi-ken, bullret, dammet och sprängningarna på Laurens bostadsområde.

Anmärkningarna kräver att de fem fornlämningarna på projektområdet, Sil-taniitunmäki värdefulla bergsområde och Huhtarihi åkrar som konstaterats utgöra en vårdbiotop beaktas på lagenligt sätt i projektplaneringen. Det måste lämnas kvar rekreationsområden som invånarna kan använda.

I en annan anmärkning undertecknad av två personer uttrycker man sin oro över de olägenheter som projektet medför för invånarna i Laurensområdet. De ökande tunga trafiken gör det otryggt för skolbarnen att röra sig och gör det svårare att röra sig med personbil. Om projektet genomförs förstör det enligt anmärkningarna den återstående friluftsterrängen i området. Till de olägenheter som brytningen och krossningen orsakar hör buller samt stendamm, som gör det svårt för dem som lider av astma att vara utomhus, smutsar ner fönster och lösöre och gör det omöjligt att torka tvätt utomhus. Anmärkningarna motsätter sig att projektet genomförs.

Dessutom har den ena av anmärkningarna lämnat in en särskild anmärkning som tar upp samma saker.

Anmärkare A är bekymrad för de olägenheter som marktäkten på Focus-området medför för egnahemshusområdet på Metsälinnuntie 53—67 i Kvarnby i Tusby. Anmärkaren hoppas att de buller-, damm- och vibrationskonsekvenser som orsakas området beaktas så att de inte medför sanitära olägenheter eller skadar konstruktioner. Anmärkaren ser också en fara i att radonet i berggrunden sprids. Brytningen skulle också ta bort bullerhindret mellan bostadsområdet och flygfältet och på så sätt öka bullret från flygfältet

Anmärkare B instämmer i anmärkare A:s tankar om projektet. Anmärkaren tillägger att invånarna i området har borrhunnar och hoppas att även brytningens konsekvenser för grundvattnet ska bedömas.

Anmärkare C anser att motiveringarna för projektet är felaktiga. Närheten till start- och landningsbanorna på Helsingfors-Vanda flygplats framtvingar inte schaktning av markytan till den planerade nivån +42...+44 eftersom säkerhetshöjderna i huvudsak är +80...+100. I huvudstadsregionen råder ingen brist på bergmaterial enligt den utredning som Finn-Gravel Oy gjorde 8.4.2009. För att Focus-industriområdet ska kunna bli klart enligt tidtabellen, borde brytningsmassorna enligt anmärkaren krympas. På grund av den omgivande bosättningen lämpar sig området enligt anmärkaren dåligt för brytning. Bortschaktningen av de berg som fungerar som hinder för flygplatsbullret ökar bullerolägenheterna för bosättningen i Kvarnby och Huhtarihi.

Enligt anmärkaren har marktäktsprojektet på Focus-området och Finavias projekt på Helsingfors-Vanda flygplats betydande sammantagna konsekvenser särskilt för bosättningen norr om flygfältet, vilka borde beaktas vid samma MKB-förfarande.

Enligt anmärkaren är granskningen av alternativen otillräcklig och av de presenterade alternativen är endast alternativ 1 realistiskt. Anmärkaren föreslår ett alternativ 3, där profillinjen för Ring IV höjs från asfaltsta-

tionen så att Finavias planskilda anslutning kan förverkligas som en underfart och det söder om Ring IV byggs en bullervall på åtminstone nivå +65 och ovanpå den ett 4–5 meter högt bullerstängsel. Bullervallen kan byggas med ytjord som fås från området. Anmärkaren önskar att jordmänen ska undersökas på Focus-området. Grundvattnets status bör kontrolleras genom att det placeras 5–10 nya kontrollrör på Focus-området eller i dess omedelbara närhet.

Anmärkare D hoppas att sträckningen för Ring IV ska flyttas närmare flygfältet så att åkrarna kan fortsätta att brukas.

4. KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Bedömningsprogrammet uppfyller de krav på innehåll som nämns i 9 § i statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Bedömningsprogrammet har behandlats på det sätt som MKB-lagstiftningen kräver. Uppmärksamhet bör dock fästas vid följande omständigheter när utredningar görs och konsekvensbeskrivningen utarbetas.

Projektbeskrivning

Projektbeskrivningen, ändamålet med projektet, dess placering och den projektansvarige presenteras klart och tydligt i bedömningsprogrammet. Uppgifterna om projektet samt den planerade verksamheten har också i huvudsak presenterats klart och tillräckligt detaljerat.

Nylands miljöcentral konstaterar att fast projektet anknyter till delgeneralplanen för Focus-området, vilken är under beredning i Tusby kommun, är denna plan ännu inte färdig. Av bedömningsprogrammet får man den uppfattningen att i de andra planer för markanvändningen som gäller på området anges inga begränsningar för marktäkt på projektområdet, så det är möjligt att åtminstone delvis genomföra projektet även som ett självständigt marktäktprojekt via tillståndsförfaranden enligt marktäktslagen och miljöskyddslagen. För att planeringen av markanvändningen på Focus-området ska genomföras på önskat sätt hade det varit bättre och enklare med tanke på miljökonsekvensbedömningen, om delgeneralplanen för Focus-området skulle ha blivit färdig först. Då hade bl.a. de lägsta brytningsnivåerna och delvis också buller- och dammbekämpningsåtgärderna kunnat fastställas i planen. Om det räcker länge innan planen får rättsverknningar och man börjar föra projektet framåt i form av ett självständigt projekt för bergmaterialtäkt, kan det vara svårt att i tillståndsprövningen enligt marktäktslagen och miljöskyddslagen beakta de krav som den halvfärdiga planen ställer, eftersom tillståndsprövningen sker utgående från marktäktslagen och miljöskyddslagen.

Nylands miljöcentral påpekar dessutom att i början av juni 2008 trädde statsrådets förordning om utvinningsavfall och de ändringar som den föranledde i marktäkt- och miljöskyddslagarna i kraft. Utvinningsavfall, till vilket hör även bl.a. ytjord, behandlas endast antydningssvis i beskrivningen. Det finns inga bedömningar av mängden ytjord och annat utvinningsavfall eller av placeringsställen. Angående detta bör det i MKB-beskrivningen anges kalkyler som baserar sig på terrängundersök-

ningar så att man bl.a. kan bedöma möjligheterna att använda materialet t.ex. i bullerskyddslösningarna. En avfallshanteringsplan för utvinningsavfallet bör fogas till miljötilståndsansökan.

Lägenheten RN:r 4:360 som förekommer i tabell 1 (kapitel 1.3.1) finns inte på kartan i bild 7, och lägenheten 4:380 finns inte i tabell 1. Detta fel bör rättas i konsekvensbeskrivningen.

Behandlingen av alternativen och deras genomförbarhet

De alternativ som presenteras i bedömningsprogrammet uppfyller minimikraven i MKB-lagstiftningen. På grundval av responsen rekommenderar Nylands miljöcentral ändå att flera genomförbara alternativ utvecklas som kunde granskas. Vi föreslår att följande preliminära alternativ övervägs:

0: Projektet genomförs inte

1: Projektet genomförs i den omfattning som anges i Focusdelgeneralplaneutkastet/förslaget och i enlighet med uppgjorda täktplaner

2: Projektet genomförs med tillämpning av Focusdelgeneralplaneutkastet/förslaget så att det schaktade området görs södersluttande. I den norra och nordvästra delen byggs bullervallar

3. Projektet genomförs med tillämpning av Focusdelgeneralplaneutkastet/förslaget men så att profillinjen (och brytningsnivån) för Ring IV har höjts så att de planskilda anslutningar som planerats till flygplatsområdet från Ring IV kan förverkligas som underfarter och så att det byggs en bullervall söder om Ring IV.

4: Projektet genomförs i form av ett självständigt projekt för brytning av bergmaterial oberoende av Focus-generalplanen och med antagandet att de nuvarande markanvändningsformerna och -planerna i områdets omgivning kvarstår. Trafiken från området sker så att den tunga trafiken inte utnyttjar gatunätet

I fråga om varje alternativ bör konsekvenserna bedömas i en situation där Morenia Oy återvinner asfalt och stenmaterial på området samt i en situation där ingen återvinning förekommer på området.

Utredning av konsekvenserna och bedömning av betydelsen

Konsekvenser för jordmånen och berggrunden samt grundvattnet

De konsekvenser som ska bedömas i fråga om jordmånen och berggrunden samt grundvattnet har identifierats väl. Enligt programmet kommer merparten av konsekvenserna att bedömas genom utnyttjande av befintliga uppgifter. Nylands miljöcentral anser att en tillförlig utredning av konsekvenserna även förutsätter bl.a. borrhningar, installation av kontrollrör för grundvattnet, kartläggning av berggrundens struktur (bl.a. sprick-

bildning, rösberg) i terrängen och med geofysikaliska metoder samt undersökning av berggrundens transmissivitet.

I samband med bedömningen bör man också utreda behovet av att sänka grundvattnet medan brytningen pågår, hur sänkningen påverkar miljön samt behovet av tillstånd enligt vattenlagen för en sänkning av grundvattnet.

Det område i Lövkulla där brytningen planeras är delvis beläget på Mätäkivi grundvattenområde och inom skyddszone för Kuninkaanlähdes vattentäkt i Vanda. Man bör sätta sig in i skyddsområdesbestämmelserna och utreda om brytningen på området kräver tillstånd enligt vattenlagen att avvika från skyddsområdesbestämmelserna.

I samband med den nyligen slutförda reparationen av Päijänne-tunneln har man fått rikligt med ny information om tunneln. Dessa uppgifter bör utnyttjas vid bedömningarna.

Konsekvenser för ytvattnet

Bild 29 (s.52) upptar fel karta, i stället för ytvattenkartan visas där grundvattenkartan, dvs. samma som på bild 28. Till konsekvensbeskrivningen bör fogas en karta som beskriver ytvattnet. I konsekvensbeskrivningen bör granskningen av avrinningsområdet omfatta ett tillräckligt stort område så att projektområdets förhållande till Vanda ås avrinningsområde framgår tillräckligt klart på såväl norra som södra sidan.

Konsekvenserna för ytvattnet bör förutom för Tusby ås del dessutom utredas för Kylmäojas del och vid olika vattenföringsförhållanden (Kylmäoja nämns i avsnitt 5.2, men borde också nämnas i avsnitt 5.5). Utgående från programbeskrivningen förblev det oklart om vatten från projektområdet når Tusby å via två diken. Om så är fallet måste bägge dikenas konsekvenser för Tusby å utredas.

Det bör också kontrolleras om det på utredningsområdet finns bäckar, rännilar, källor eller gölar samt kontrolleras om de är i naturtillstånd och skyddade med stöd av vattenlagen eller skogslagen.

Konsekvenser för naturförhållandena

Nylands miljöcentral anser att av arterna i bilaga IV a till habitatdirektivet måste konsekvenserna för särskilt den tjockskaliga målarmusslan utredas och bedömas (det finnas planer på att göra Vanda å till Naturaområde). De ekologiska korridorerna inom projektets influensområde och tryggandet av dem bör utredas. De existerande utredningarna är delvis föråldrade och de bör ajourföras. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att utredningarna om flygekorrar och fågelbeståndet är aktuella och heltäckande.

Enligt invånarresponsen har flygekorrar boplatser i den västra kanten av området och de rör sig mot täktområdet. I responsen har det också krävts ytterligare undersökningar av det område där flygekorrarna rör sig. Enligt responsen skulle det dessutom finnas en jättegryta på Lövkulla-

berget. De anmälda uppgifterna bör kontrolleras t.ex. genom intervjuer med invånarna och terrängbesök och presenteras i konsekvensbeskrivningen.

I responsen har hänvisats till de klassificeringar av bergområdena som anfördes i utredningen om berg i Tusby (Metsätähti Oy, 1992). Av de objekt som bedömdes i utredningen ligger Siltaniitunmäki, Ruohosuonkallio, Mäkiniitunmäki, Huhtarinmäki, Lövkulla Norra och Lövkulla Södra inom projektområdet eller i dess omedelbara närhet. I utredningen har områdena poängsatts och klassificerats i klasserna 1-3 (värdefullbetydelselös). Största delen av områdena hör till klass 1. Uppgifterna i utredningen bör gås igenom och det bör kontrolleras att uppgifterna håller streck i dagens läge samt bedömas vilken inverkan eventuella speciella eller sällsynta naturförekomster har på brytningsplanerna. Inget av objekten ingår i Finlands miljöcentrals utredning "Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Uudellamaalla" (Suomen ympäristö 350, 2004), så det är skäl att i konsekvensbeskrivningen också redogöra för vilken betydelse utredningen om berg i Tusby har för kommunens nuvarande markanvändning.

Projektets konsekvenser för vindförhållandena och det lokala klimatet i övrigt bör bedömas.

Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön

Den del som gäller fornlämningar är svårbegriplig. Av bilderna får man det intrycket att endast fornlämningar som hör till klass 1 skulle vara fredade enligt lagen om fornminnen, vilket inte stämmer, utan alla fornminnen är fredade. Av innehållet framgår inte vad fornminnen av klasserna 1-3 innebär och vilka av dem som är fredade enligt lagen om fornminnen (295/1963) så att de påverkar markanvändningen i området, vilka som ska utredas och vilka som är förstörda fornlämningar. Fornminnen kan begränsa den planerade brytningen på området avsevärt, så fornminnenas betydelse och de villkor som de ställer för marktäkten och markanvändningen måste utredas grundligt.

Konsekvenserna för kulturlandskapet måste bedömas särskilt med tanke på det värdefulla landskapet av riksintresse kring Tusby ådal nordväst om området och för att reservera en tillräcklig skyddszon i utkanterna av projektområdet. Avgränsningen av Tusby ås landskapsområde bör dessutom läggas till på konsekvensbeskrivningens temakartor (bl.a. bild 27). Till kapitel 1.5. bör ytterligare tillfogas utredningen "Tuusulan kulttuurimaisena ja rakennuskanta" (Tuusula 1995).

Konsekvenser för samhällsstrukturen och markanvändningen

I konsekvensbeskrivningen bör ingå kartutdrag i jämförbar skala ur landskapsplanen för Nyland och den av landskapsfullmäktige godkända etapplandskapsplan 1 för Nyland så att man kan bilda sig en helhetsuppfattning av planerna. Det bör också redogöras mera ingående för rättsverkningarna av landskapsplanerna och den generalplan som gäller på området och den anhängiga Focus-delgeneralplanen. Av bedömnings-

programmet framgår t.ex. inte vilken av de planer som hänför sig till området som för närvarande är den mest bestämmande.

Enligt bedömningsprogrammet är utgångspunkten för bedömningen av de konsekvenser som hänför sig till samhällsstrukturen och markanvändningen att delgeneralplanen för Focus-området förverkligas, varvid markanvändningen i omgivningen förändras avsevärt jämfört med nuläget. Eftersom delgeneralplanen i fråga ännu inte gäller, borde man dessutom bedöma konsekvenserna i en situation där projektet genomförs som ett självständigt bergbrytningsprojekt oberoende av delgeneralplanen.

I brytningens randområden bör uppmärksamhet fästas vid en samordning av markanvändningen och befintlig verksamhet. Det bör särskilt utredas hur grönförbindelsen från Sjöskog till Landsvägsbyn norr om området tryggas.

I konsekvensbeskrivningen bör presenteras den senaste versionen av delgeneralplanen för Focus-området och MKB-området bör också avgränsas på plankartan.

Trafikkonsekvenser

Enligt responsen utgör trafikkonsekvenserna ett av de största orosmomenten för lokalbefolkningen. Speciellt har man kritiserat det alternativ där trafiken från planeringsområdet leds via Lemminkäinens industriområde och via Puusepantie till Brännbergavägen och vidare till Tusbyleden. Trafikkonsekvenserna av den brytning och asfalttillverkning som redan förekommit på området har upplevts som synnerligen störande och den tunga trafiken har ingett en känsla av otrygghet. Nylands miljöcentral föreslår att de projektansvariga ska överväga om det är ändamålsenligt med en mera detaljerad undersökning av nämnda transportrutt. Transporterna kunde i princip planeras så att de stödjer sig på den byggplatsväg som byggs till sträckningen för den framtida Ring IV.

I bedömningsprogrammet nämns utarbetandet av prognos för den trafik som marktäkten medför. Om prognosen ger anledning till det, bör det i samband med konsekvensbeskrivningen läggas fram åtgärdsförslag för en utveckling av trafikregleringarna. I åtgärdsförslaget bör man också försöka förutsäga det framtida arbetsplatsområdets behov.

Bullerkonsekvenser

Beträffande bullerkonsekvenserna bör det på hela området göras en kalkylerad utredning i enlighet med bedömningsprogrammet. För krossningsverksamhetens del är det viktigt att i kalkylerna i mån av möjlighet använda faktiska, uppmätta bullerutsläppsvärden för de maskiner och anordning som används på området. Också det buller som eventuella aggregat förorsakar ska tas med i beräkningarna.

Resultaten av kalkylerna bör presenteras tillsammans och separat för krossningsverksamheten och trafiken samt separat för de bullerkällor som redan finns (flygtrafiken och vägtrafiken, befintliga utredningar).

Att presentera enbart den sammantagna bullersituationen räcker inte. På grundval av kalkylerna bör det också granskas hur verksamheten påverkar den nuvarande bullersituationen på området.

Valet av de olika verksamhetsmoment som presenteras i kalkylerna bör motiveras och/eller valet av dem bör diskuteras närmare med kontaktmyndigheten. Bullret på olika områden under olika moment bör också presenteras tillsammans och separat, eftersom tidpunkten för de olika verksamhetsformerna kan skilja sig avsevärt på olika områden.

För att bedöma olägenheten bör man i fråga om krossningsverksamheten presentera medelljudnivåer $L_{Aeq7-22}$, samt den aktiva verksamhetens medelljudnivå, t.ex. L_{Aeq1h} , dvs. en kalkyl som beskriver de bullernivåer som verksamheten medför när krossningen är i full gång hos alla verksamhetsidkare. Önskvärt vore också att man skulle presentera de maximala ljudnivåer L_{Amax} som verksamheten förorsakar i anläggningens omgivning. I kalkylerna bör beaktas en korrigeringsfaktor för impulsbuller.

I rapporteringen om bullerutredningen bör de utgångsuppgifter som använts i kalkylerna presenteras klart, bl.a. de använda utgångsvärdena samt deras källor. Utgångsvärdena för kalkylerna (ljudeffektnivåer L_w) bör för anläggningarna/anläggningen presenteras enligt oktavband, i rapporteringen bör det likaså berättas om man i kalkylerna har beaktat den eventuella riktningen för bullret från anläggningarna och på vilket sätt det har gjorts. Utöver konsekvensbeskrivningen vore det bra att göra en egen rapport över bullerkalkylerna, där kalkylerna, metoderna och utgångsuppgifterna presenteras i detalj.

De bullerbekämpningsåtgärder som ingår i kalkylerna bör specificeras tillräckligt noga (längd, höjd, placering). Kalkylerna bör också göras utan bullerbekämpning.

De som gett respons har i stor utsträckning fäst uppmärksamhet vid det ökande flygbullret på området, då de skyddande bergkullarna schaktas ner. Brytningens inverkan på spridningen av bullret från flygplanen bör bedömas på bästa möjliga sätt. Med kalkyler bör man dessutom åskådliggöra hur brytningsriktningarna, uppdelning av brytningen i etapper, bullervallar som byggs av ytjorden och placeringen av upplagringshögar inverkar på bullerspridningen.

Också konsekvenserna för bullernivåerna inne i byggnaderna bör bedömas i fråga om de bostäder och känsliga objekt enligt hälsoskyddslagen beträffande vilka utomhusbullret överskrider riktvärdena.

Konsekvenser för luftkvaliteten

Merparten av responsen hänför sig till dammkonsekvenser. Invånarna har upplevt dammkonsekvenserna från den bergmaterialtäkt och asfalttillverkning som redan förekommit på området samt den tunga trafiken som synnerligen störande. Planen för bedömning och bekämpning av dammkonsekvenserna är ytlig i bedömningsprogrammet och den bör utvecklas. I bedömningsprogrammet har det bl.a. inte presenterats någon

klar metodbeskrivning för bedömningen av dammkonsekvenserna eller för om man vid bedömningen av dammkonsekvenserna använder modellverktyg eller om bedömningen görs på annat sätt. Dammkonsekvenserna bör bedömas med avseende på både den estetiska och den sanitära olägenhet som de förorsakar.

Vibrationskonsekvenser

Vibrationskonsekvenserna behandlades i mycket stor utsträckning i responsen och invånarna i området tycktes ha obehagliga erfarenheter även av dem på basis av den tidigare verksamheten. Bedömningen av vibrationskonsekvenserna borde behandlas mera detaljerat än vad som har gjorts i programmet. I konsekvensbeskrivningen är det skäl att presentera bl.a. följande saker: under vilka arbetsmoment uppstår vibrationer och av vilken typ är de, vilka konsekvenser har vibrationerna, vilka är riktvärdena enligt gällande anvisningar, hur mäts vibrationskonsekvenserna av brytningen, hur kan vibrationskonsekvenserna av brytningen minskas samt på vilket sätt har man för avsikt att övervaka vibrationernas konsekvenser.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden

Det sätt att utreda projektets konsekvenser för människornas levnadsförhållanden som presenteras i programmet är bra och utgående från responsen har Nylands miljöcentral fått den uppfattningen att även lokalbefolkningen ansåg att tillnärmelsesättet är bra. När beskrivningen utarbetas bör man fästa noggrann uppmärksamhet vid att innehållet i utredningsarbetet och dem som utför det är opartiska.

Sammantagna konsekvenser tillsammans med andra projekt

I bedömningsprogrammet ingår en bedömning av de gemensamma konsekvenserna endast tillsammans med förslaget till delgeneralplan för Focus-området och Ring IV. Andra pågående eller anhängiga projekt runt området är utvidgningen av verksamheten på Helsingfors-Vanda flygfält, beträffande vilken ansökan om miljötillstånd är anhängig, Seepsula Oy:s täktområde för bergmaterial i Senkkeri cirka 3 km nordväst samt Ringbanan och sprängningen av dess tunnelavsnitt söder om flygfältsområdet och i Rödsand i Vanda cirka 3 km sydöst om projektområdet. I konsekvensbeskrivningen bör man bedöma de eventuella sammantagna konsekvenserna av dessa projekt tillsammans med bergbrytningsprojektet på Focus-området.

Deltagande och rapportering

Rapporten om programmet var klar och kartorna och bilderna av god kvalitet. I responsen efterlystes i konsekvensbeskrivningen som stöd för kartframställningarna några skärningsritningar över det planerade schaktningsområdet jämte omgivningar samt en egen planritning över Lövkulla-området. Dessutom bör uppmärksamhet fästas vid att projektområdet ska vara utmärkt på alla tematkartor, avgränsningen saknades bl.a. på en del av region- och landskapskartorna.

Ett möte där bedömningsprogrammet presenterades ordnades 12.3.2009 i Tusby kommunhus. Ungefär 50 personer var på plats. Som inledning på presentationen redogjorde företrädare för Nylands miljöcentral för MKB-förfarandet, varefter den projektansvariges konsult presenterade bedömningsprogrammet. Det fördes en livlig diskussion om programmet, och de mest framträdande ämnena var Focus-projektet som helhet, oron för att flygbullret ökar i omgivningen när de skyddande bergskullarna schaktas ner samt för att den tunga trafiken ökar i gatunätet.

Responsen på programmet var omfattande och saklig. Av responsen framgick på ett bra sätt vilka miljökonsekvenser som invånarna i omgivningen anser att är viktiga. I responsen föreslogs dessutom nya granskningsalternativ, och idéer ur dem har tillämpats i detta utlåtande. Deltagandet i programfasen var således mycket lyckat.

5. FRAMLÄGGANDE AV UTLÅTANDET

Vi delger remissinstanserna och anmärkningarna kontaktmyndighetens utlåtande. Utlåtandet finns på webben på adressen: www.miljo.fi/uus

Vi skickar kopior på de utlåtanden och anmärkningar som vi fått om bedömningsprogrammet till den projektansvarige. Handlingarna i original förvaras i Nylands miljöcentral.

Direktör

Marketta Virta

Hydrogeolog

Timo Kinnunen

I utarbetandet av utlåtandet har deltagit praktikant Aino Angervuori och planerare Viliina Evokari (projektbeskrivning, utlåtanden och anmärkningar), inspektör Mona Sundman (brytning och krossning) samt överinspektörerna Leena Eerola och Ilpo Huolman (naturskydd), Jussi Heinämies (planläggning), Larri Liikonen (buller) samt Sirpa Penttilä (ytvatten). Vid Nylands miljöcentral sköts ärendet av hydrogeolog Timo Kinnunen, tfn 040-5173454.

BILAGOR

Avgiftsgrunder och sökande av ändring

FÖR KÄNNEDOM

Miljöministeriet
 Finlands miljöcentral (utlåtande + 2 konsekvensbeskrivningar)
 De regionala miljöcentralerna
 Remissinstanserna
 Anmärkningarna
 Ramboll Finland AB/Jari Mannila (utlåtande + anmärkningar och utlåtanden)